

Bilag 3: Høringsnotat over arbejdsgruppens udkast til rapport vedrørende teleudspillet initiativ om fælles udnyttelse af den yderste del af bredbåndsnettet

Dato
4. marts 2020

J nr. 2019-1983

/DJG

Arbejdsgruppen har i perioden den 8. januar 2020 til og med den 5. februar 2020 gennemført en høring over udkast til rapport vedrørende teleudspillet initiativ om fælles udnyttelse af den yderste del af bredbåndsnettet. To selskaber fik imødekommet en fristudsættelse til den 7. februar 2020.

Arbejdsgruppen har modtaget høringssvar fra 12 eksterne parter.

Der er modtaget høringssvar med bemærkninger fra følgende høringssvarer: Dansk Energi, Dansk Industri, Fastspeed, Forenede Danske Antenneanlæg (FDA), Fiberby, Norlys, TDC, Telenor og Telia. Derudover modtog arbejdsgruppen tre høringssvar uden bemærkninger fra følgende høringssvarer: Advokatsamfundet, DSB og Forbrugerombudsmanden.

I det følgende gennemgås indholdet af det modtagne høringssvar.

Arbejdsgruppens kommentarer hertil er anført i kursiv. Høringssvarenes indhold er alene gengivet i hovedtræk. Der henvises til det pågældende høringssvar for nærmere oplysninger om svarenes indhold.

Indholdsfortegnelse

Generelle bemærkninger.....	3
Kabel-tv-net.....	4
Evaluering af reglerne om fællesudnyttelse af passiv infrastruktur fra 2016 (kapitel 3).....	5
Standardisering af produkter mv.	5
Udbud af detailtjenester uden for eget dækningsområde	6
Adgang til energiselskabernes fibernet (kapitel 6.1.1)	7
Type af adgang (kapitel 6.1.2).....	7
Prissætning af adgang (kapitel 6.1.3).....	9
Udrulning af fiber i nybyggerier (kapitel 6.1.4)	10
Barrierer mod replikering (kapitel 7.3.1)	11
Arbejdsgruppens anbefalinger (kapitel 10)	11
Bemærkninger til udkast til lovbestemmelse.....	12
<i>Til stk. 1-2</i>	12
<i>Til stk. 3-6</i>	16
<i>Til stk. 7</i>	19
<i>Til stk. 8</i>	21

Generelle bemærkninger

TDC og Dansk Energi er overordnet enige i arbejdsgruppens anbefalinger, og Dansk Energi udtrykker i den forbindelse tilfredshed med anbefalingen om, at lovtæksten for implementering af artikel 61, stk. 3, lægges tæt op ad direktivteksten, hvilket er i tråd med, hvad andre sammenlignelige lande foreslår.

Dansk Energi anfører endvidere, at arbejdsgruppens anbefalinger dels skaber større klarhed over det potentielle anvendelsesområde for den nye bestemmelse om symmetrisk adgangsregulering, og dels fremmer incitament og udvikling for kommercielle aftaler om adgang til bredbåndsnet. Hertil anfører Dansk Energi, at de kriterier og forhold, som arbejdsgruppen foreslår indført i lovbestemmelsen, i vidt omfang synes at flugte med de regionale energiselskabers forberedelse af kommerciel adgang til fibernet for eksterne tjenesteudbydere – baseret på fair, ikke-diskriminerende og rimelige vilkår og betingelser.

TDC anfører ydermere, at selskabet også er enig med WIK i, at åben adgang ikke har nogen negative effekter på incitamenterne til at investere i højhastighedsnet – det gælder også for højhastighedsnet, der etableres af udbydere og ejere, der ikke har SMP-status.

Telia er tilfredse med, at den regulatoriske værkstøjskasse udvides med en mulighed for at kunne pålægge selskaber at åbne deres net for andre, selvom disse selskaber ikke har en stærk markedsposition. Telia anfører i den forbindelse, at det er vigtigt, at reglerne vil kunne anvendes i praksis til at løse eksisterende konkurrenceproblemer på markedet til gavn for slutkunderne.

DI Digital er grundlæggende positiv over for rapporten og dens anbefalinger, dvs. udkast til lovtækt, og finder det vigtigt for konkurrencen på bredbåndsmarkedet, at lovgivningen er møntet på den aktuelle markedsudvikling.

Norlys anfører, at selskabet bakker fuldt op om intentionen bag udkastet til lovbestemmelsen og noterer sig, at der samtidig bliver lagt stor vægt på, at regulering skal følge et proportionalitetsprincip, således at den nationale tilsynsmyndighed ikke må pålægge forpligtelser i større omfang end, hvad der er nødvendigt for at sikre konkurrencen.

FDA anfører, at det for deres medlemmer vil være afgørende, at der i lovgivningen tages hensyn til den forretningsmodel, som direkte brugerejede antenneanlæg har. Samme hensyn bør også tages over for antenneforeninger, som er etableret med afsæt i en lokal brugerorganisering med det formål at skabe helt lokale muligheder, som udelukkende har til formål at skabe lokale muligheder uden økonomisk gevinst for øje.

Som det fremgår af bemærkninger til den foreslåede bestemmelse skal enhver afgørelse om pålæggelse af forpligtelser i medfør af den foreslåede bestemmelse nøje afveje hensynet til indehaveren af ejendoms- eller råderetten til det pågældende net over for hensynet til at skabe en holdbar konkurrence, fordele for slutbrugerne samt et hensyn til investeringerne i teleinfrastruktur.

Herudover skal proportionalitetsprincippet nøje iagttages, så der ikke pålægges flere eller strengere forpligtelser end, hvad der er berettiget ud fra ovennævnte hensyn.

Kabel-tv-net

Fastspeed bemærker, at rapporten efterlader det indtryk, at en betydelig flerhed af betragtningerne og anbefalingerne udelukkende er baseret på forholdene om fibernet. Fastspeed havde forventet, at overvejelserne og anbefalingerne havde været baseret på, at udbredelsen af de to teknologier i de kommende år i Danmark vil være lige stor og lige vigtig.

Fastspeed ser derfor gerne, at der i lovudkastet og i bemærkningerne hertil indarbejdes indhold, der i større grad viser en tilsigtet ligestilling af kabel-tv-net og fibernet og dermed også af de særlige forhold, der gælder omkring de danske kabel-tv-net.

Teleudspillet om fælles udnyttelse af den yderste del af bredbåndsnettet tager udgangspunkt i den nuværende udrulning af net til højhastighedsbredbånd. Som det fremgår af rapporten, er det arbejdsgruppens vurdering, at fastnetmarkedet er kendetegnet ved, at udrulningen af ny infrastruktur, særligt nye fibernet, ikke er landsdækkende. Dette vil på sigt kunne føre til dannelse af lokale eller regionale monopoler. Det er arbejdsgruppens vurdering, at kabel-tv-net ikke bliver udrullet i samme grad som fibernet, og derfor fokuserer rapporten i højere grad på udrulningen af fibernet og de mulige udfordringer, der kan opstå som følge af den afgrænsede udrulning af fibernet.

Af tjekditnet.dk fremgår det, at i 2019 kunne 63 pct. af boliger og virksomheder få bredbånd via kabel-tv-net, hvilket er det samme som i 2018. Til gengæld er andelen af boliger og virksomheder, der kan få bredbånd via fibernet steget fra 66 pct. i 2019 til 68 pct. i 2019.

Det er ikke hensigten i reguleringen at skelne mellem de to typer af net, og når der i rapporten nævnes højhastighedsnet, henvises der til både kabel-tv-net og fibernet (se fx øverst side 8 samt lovbemærkningerne til stk. 2). For begge typer af net er der dermed tale om infrastrukturer, der kan blive omfattet af den symmetriske adgangsregulering.

Evaluering af reglerne om fællesudnyttelse af passiv infrastruktur fra 2016 (kapitel 3)

Efter TDC's opfattelse lider arbejdsgruppens undersøgelse af gravelovens regler af, at det ikke er afdækket, om der er relevant infrastruktur at dele i Danmark. Dette er formentlig den væsentligste årsag til, at efterspørgsel på fællesudnyttelse ikke har været anvendt i nævneværdigt omfang.

Arbejdsgruppen noterer sig TDC's bemærkninger til evalueringen af anvendelsen af gravelovens bestemmelser om fællesudnyttelse af passiv fysisk infrastruktur. Arbejdsgruppen er opmærksom på, at der i forbindelse med evalueringen ikke er blevet foretaget en kortlægning af passiv fysisk infrastruktur, og om sådan infrastruktur, der måtte være etableret, er relevant at benytte. Arbejdsgruppen vil overveje, om det fremadrettet er muligt at foretage en sådan kortlægning.

Standardisering af produkter mv.

TDC er enig i, at anvendelse af standardiserede produkter og bestillingsgrænseflader vil lette byrderne for såvel de udbydere og netejere, der bliver forpligtet samt de adgangssøgende.

Telia finder det positivt, at det i rapporten angives, at det er vigtigt, at netejeren anvender standardiserede produkter, it-systemer mv., der gør det nemt for adgangssøgende at realisere adgangen. Telia opfordrer til, at myndighederne initierer et branchesamarbejde, som har til formål at udarbejde fælles standarder.

DI Digital finder, at standardiserede betingelser og ikke mindst it-grænseflader er vigtige, og hvis der i et brancheforum kan opnås enighed om én standard for én grænseflade, vil det kunne hjælpe hele markedet.

Dansk Energi bemærker, at man sammen med deres medlemmer arbejder for at sikre en så bred teknisk standardisering som muligt.

Norlys stiller sig meget gerne til rådighed for en kommende arbejdsgruppe og deltager meget gerne aktivt i arbejdet om udarbejdelse af fælles standarder og dataformater.

Arbejdsgruppen finder det glædeligt, at der blandt markedets interessenter og aktører er bred enighed om, at standardisering af produkter, bestillingsgrænseflader mv. kan lette byrderne for såvel de udbydere og netejere, der bliver forpligtede, samt de adgangssøgende og bidrage til at forbedre konkurrencesituationen på markedet.

Som det også angives i rapporten, er det arbejdsgruppens vurdering, at der ikke er tale om, at der nødvendigvis skal udarbejdes ét sæt standarder, der fx tager udgangspunkt i et bestemt selskabs standarder. Arbejdsgruppen finder det dog hensigtsmæssigt, at de udarbejdede standarder favner så bredt som muligt, således at engroskunder ikke mødes med forskellige sæt standarder, hver gang der indgås aftale med en ny udbyder.

Udbud af detailtjenester uden for eget dækningsområde

Fastspeed bemærker, at det flere steder i rapporten fremgår (bl.a. på side 33), at fiberselskaberne ikke har interesse i at udbyde detailtjenester uden for deres egne dækningsområder, hvorfor der i lovgivningen ikke vil være behov for at fokusere på at sikre den gensidige adgang blandt vertikalt integrerede udbydere af bredbåndstjenester.

Ifølge Fastspeed viser de seneste års udvikling, at denne betragtning allerede i dag er forkert, og sandsynligvis også vil være det de kommende år. Hertil bemærker Fastspeed, at TDC allerede har indgået aftale om adgang til dele af Norlys' fibernet, og at Boxer, der ejes af Norlys, tilsvarende har fået adgang til TDC's kabel-tv-net.

Fastspeed anfører videre, at samtidigt med, at de energiselskabsejede fiberselskaber slutter sig sammen om at udbygge fibernetene, vil flere af dem sandsynligvis også ønske adgang til andre fiberselskabers net for at kunne tilbyde tjenester til slutkunder uden for deres egne dækningsområder.

Arbejdsgruppen bemærker, at den manglende interesse for fiberselskaber i at udbyde detailtjenester uden for deres dækningsområde er et forhold, som branchen har påpeget i interviews med bl.a. WIK til brug for deres undersøgelse.

I forlængelse heraf skal arbejdsgruppen henvise til, at det i rapporten anføres, at elementet af "gensidighed" kun i et mindre omfang er til stede i Danmark, hvor der alene er få indikationer på, at energiselskaberne ønsker at benytte sig af adgang til at tilbyde detailtjenester ud over deres nets dækningsområde. Således er det ikke arbejdsgruppens vurdering, at interessen for at udbyde detailtjenester uden for eget dækningsområde ikke er tilstede på det danske marked, men blot at interessen ikke er stor. Arbejdsgruppen vil dog i rapporten præcisere, at der er indikationer på en stigende interesse for at udbyde detailtjenester uden for eget dækningsområde.

Arbejdsgruppen kan ikke umiddelbart genkende Fastspeeds påstand om, at arbejdsgruppen har vurderet, at der i lovgivningen ikke vil være behov for at fokusere på at sikre den gensidige adgang blandt vertikalt integrerede udbydere af bredbåndstjenester. Arbejdsgruppen vurderer dog, at den foreslåede model i

bestemmelsen giver mulighed for at skabe gensidighed, hvis der er ønske om det. Det er dog op til selskaberne selv at vurdere behovet for gensidighed.

Arbejdsgruppen peger på, at hvis interessen for at udbyde detailtjenester uden for eget dækningsområde vil stige fremover, kan det bidrage positivt til konkurrencen og skabe flere valgmuligheder for forbrugerne.

Adgang til energiselskabernes fibernet (kapitel 6.1.1)

Norlys anfører, at det ikke er korrekt, når det i rapporten anføres, at selskabet ikke har haft nogen intention om at åbne nettet, men blot har "ladet som om" for at undgå regulering. Selskabet har haft nogle praktiske og teknologiske udfordringer i forhold til at åbne nettet og sideløbende med selskabets meget intensive udrulning af fibernet har det gjort, at Norlys ikke har åbnet nettet så hurtigt, som selskabet oprindeligt havde lovet.

Arbejdsgruppen skal bemærke, at der i rapporten henvises til Konkurrencerådets afgørelse om fusionen mellem SE og Eniig, og dermed Konkurrencerådets vurdering i sagen. I afgørelsen vurderer Konkurrencerådet, at på trods af udmeldingen i offentligheden om at ville åbne sit net opererede SE med andre intentioner indadtil.

Type af adgang (kapitel 6.1.2)

Ifølge Norlys fremhæver rapporten rå fiber som den bedste løsning, hvilket står i modsætning til Erhvervsstyrelsens konklusion i udkast til afgrænsningen af produktmarkedet på marked 3. Norlys mener, ligesom Erhvervsstyrelsen, at BSA har en række fordele frem for rå fiber, og Norlys anbefaler på den baggrund, at BSA gøres til standardformatet i samhandel med højhastighedsinternet.

Ved at udnytte samme standard og platform banes også vejen for et nemmere skifte af bredbåndsudbyder end tilfældet er i dag. Det vil komme forbrugerne til gode, da et leverandørskifte på et BSA-produkt kan klares på afstand via softwarekonfigurationer. Et leverandørskifte er mere omfattende ved rå fiberløsninger, da det kræver teknikerbesøg i både teknikhus samt hos kunden.

Arbejdsgruppen kan ikke genkende, at rapporten fremhæver rå fiber som den bedste løsning. I rapportens kapitel 6.1.2 angiver arbejdsgruppen, at større udbydere og udbydere til erhverv har tilkendegivet, at de har interesse i at opnå ubundet fiber fra fiberselskaber, og beskriver efterfølgende egenskaberne ved ubundet (rå) fiber.

Det er dog arbejdsgruppens vurdering, at ubundtet (rå) fiber ud fra et konkurrencemæssigt synspunkt er et mere fordelagtigt produkt, idet ubundtet (rå) fiber er et mindre forædlet produkt, der er placeret højere på investeringsstigen, og giver bedre muligheder for infrastrukturbaseret konkurrence samt differentiering af produkter og tjenester.

Det er endvidere arbejdsgruppens vurdering, at det ikke vil være muligt og hensigtsmæssigt på forhånd at fastsætte en bestemt type af produkt som standard for adgang til højhastighedsnet, idet der blandt adgangssøgende kan være forskellige interesser og behov for adgang. Det må derfor være op til den enkelte at foretage en rimelig anmodning om indgåelse af netadgang. Hvis der ikke kan opnås enighed om netadgangen, kan tvisten indbringes for Erhvervsstyrelsen, som kan træffe afgørelse i sagen, jf. telelovens § 54.

For så vidt angår Norlys' henvisning til, at et standardprodukt vil gøre det nemmere at skifte bredbåndsudbydere, skal arbejdsgruppen henvise til, at der i teleudspillet er et initiativ, der skal gøre det enklere for forbrugerne at skifte bredbåndsleverandør og derigennem tilskynde øget konkurrence på bredbåndsmarkedet.

Forholdet vil være en del af implementeringen af kodeks for elektronisk kommunikation, som skal implementeres i dansk ret senest i slutningen december 2020. Der skal således findes en løsning på forholdet, men hvad løsningen ender med, afhænger bl.a. udfaldet af den dialog, der i øjeblikket pågår med branchen om muligheden for en brancheaftale.

Norlys vurderer, at det for nogle infrastrukturejere, herunder Norlys, vil kræve massive investeringer at klargøre infrastrukturen til at tilbyde rå adgangsprodukter, idet infrastrukturen i dag er bygget på en måde, der ikke muliggør salg af passive forbindelser – hverken på strækningen fra slutbruger til centralen eller på den sidste strækning ind i bygningen (SE nettet). Denne væsentlige kapacitetsomkostning og træk på tekniske ressourcer vil kunne resultere i, at Norlys' planlagte udrulning af fiber i de kommende år bliver udskudt.

På grund af den potentielt lavere udnyttelsesgrad af Norlys' backhaul, hvis flere forbindelser sælges som passiv adgang, vil det desuden kunne forøge priserne for de kunder, hvis forbindelse er baseret på en BSA-løsning (enten solgt igennem Norlys' tjenesteudbydere eller andre), idet der vil være færre forbindelser at fordele omkostningen til backhaul på.

Som det fremgår af rapporten og den foreslåede bestemmelse er det et krav for, at der kan gives adgang, at der er tale om en rimelig anmodning. Anmodningen skal være velbegrundet, og potentielle byrder forårsaget af reguleringen skal stå i rimeligt forhold til de konkurrencemæssige gevinster. I vurderingen skal

Erhvervsstyrelsen bl.a. tage hensyn til, om en regulering af adgangen til nettet vil indebære uforholdsmæssige/yderligere investeringer eller omkostninger for den, der skal give adgangen.

En anmodning om adgang til den fysiske infrastruktur synes ikke at kunne anses for rimelig, hvis det vil være praktisk umuligt for netejeren at tilbyde adgang. Anmodningen om adgang til den fysiske infrastruktur vil angiveligt også kræve, at der ikke er omstændigheder, der gør en sådan adgang uegnet.

Af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelses stk. 6 fremgår det endvidere, at Erhvervsstyrelsen ved en udvidelse af en forpligtelse ud over de i stk. 5 opregnede forpligtelser også kan pålægge en netadgangsforpligtelse, der omfatter virtuel netadgang, herunder bitstrømsadgang eller virtuel ubundet adgang, hvis et sådant produkt er berettiget ud fra tekniske eller økonomiske grunde.

En relevant teknisk grund kan fx være, at det koncentrations- eller fordelingspunkt, der defineres i henhold til stk. 3, er placeret et sted i nettet, hvor det ikke er muligt at give ubundet adgang til en fysisk ledning, fx fordi der anvendes en GPON-topologi.

Herudover kan kundegrundlaget i et givent område gøre, at en fysisk adgang ikke er relevant, da en fysisk adgang forudsætter investering i og opstilling af aktivt udstyr. Investeringen og vedligeholdelsen af udstyr vil i nogle tilfælde ikke være rentabel, og det kan i sådanne situationer være nødvendigt at pålægge forpligtelser om virtuelle netadgangsprodukter.

Prissætning af adgang (kapitel 6.1.3)

Fastspeed fremhæver, at der i rapporten lægges stor vægt på, at de største fordele for tjenesteudbydere, når de anvender ubundet fiber, er en større fleksibilitet i forhold til udformningen af deres bredbåndsprodukter og -tjenester.

Fastspeed bemærker i den forbindelse, at ønsket om ubundet fiberadgang i lige så høj grad kan være begrundet i den prisstruktur på fiber BSA, som fiberselskaberne hidtil har anvendt. Ifølge Fastspeed svarer prisstrukturen på fiber BSA hos energiselskaberne i dag i store træk til den hastighedsbaserede prisstruktur på kobbernettet, som betyder, at højere transmissionshastigheder – uden at det på nogen måde kan begrundes i tilsvarende omkostningsforskelle – skal afregnes med langt højere priser end lavere transmissionshastigheder.

Fastspeed foreslår, at arbejdsgruppen bør overveje, hvorledes det i lovudkastet og bemærkningerne hertil sikres, at fiberejernes udbud af fiber BSA både baseres på et prisniveau, der er reelt omkostningsbaseret, og på en prisstruktur, der afspejler den

meget lidt hastighedsbegrundede omkostningsstruktur ved produktionen af BSA på fiberaces.

Arbejdsgruppen skal henvise til, at der ikke tale om arbejdsgruppens synspunkt, men derimod interessenters synspunkter givet ved interviews og møder. I rapporten har arbejdsgruppen ønsket at beskrive, hvad de forskellige typer af adgang kan give den adgangssøgende udbyder af muligheder i forhold til udformningen af bredbåndsprodukter. Derudover har ingen af interessenterne over for arbejdsgruppen eller WIK angivet prisen på BSA som grund til interessen i at opnå ubundet fiber fra fiberselskaber.

Arbejdsgruppens skal dog bemærke, at arbejdsgruppens anbefalinger indebærer, at der i forslaget til lovbestemmelsens stk. 8 opstilles en række kriterier, som Erhvervsstyrelsen skal vurdere, når styrelsen skal fastlægge omfanget af forpligtelser efter stk. 1 eller stk. 3, eller om undtagelsen fra forpligtelser efter stk. 7 skal finde anvendelse.

Erhvervsstyrelsen vil således nøje skulle vurdere, om det kommercielle tilbud indeholder fair og rimelige vilkår, herunder priser for netadgang til det relevante net.

Erhvervsstyrelsen vil endvidere nøje skulle vurdere, om prissætningen af de tilbudte produkter medvirker til at sikre en reel konkurrence, herunder dels om prissætningen er rimelig set i forhold til markedet, og dels om der er rum for en reel prisdifferentiering.

Udrulning af fiber i nybyggerier (kapitel 6.1.4)

Norlys anfører, at det er afgørende, at den yderste del af nettet, herunder fiber i nybyggerier, er åbent for alle, således at det selskab, der har etableret fiberen, ikke har eksklusiv adgang til at anvende den etablerede fiber. Dette gælder, uanset hvem der ejer fiberen i bygningen.

Fiberby anfører, at nybyggede ejendomme ikke har fremtidssikret fri og lige konkurrence med byggestyrelsens nuværende krav om tomrør til hver hustand fra fælles fordelingspunkt, typisk kælder i etageejendomme. I den forbindelse bemærker Fiberby, at der bør stilles krav om to tomrør, og hvis den ene tomrør benyttes af en SMP-udbyder, skal det andet stå tomt eller benyttes af en udbyder, der ikke er udpeget som SMP-udbyder. Dog bemærker Fiberby, at hvis ejendommen selv ejer netværket eller ledningsinfrastrukturen, kan kravet om to tomrør bortfalde.

Arbejdsgruppen skal henvise til, at der i teleudspillet er et initiativ om større valgfrihed for bredbåndskunder i nybyggerier. Initiativet ønsker at fremme en

praksis for nybyggeri, hvor den bygningsinterne kabling kan ejes af bygningens ejer frem for leverandøren. Dette skal ske gennem dialog med byggebranchen, telebranchen m.v. med henblik på at styrke konkurrencen.

Barrierer mod replikering (kapitel 7.3.1)

Fastspeed er ikke enig i, at antenneforeninger ofte indkøber tjenester kollektivt til foreningens medlemmer. Fastspeed henviser i den forbindelse til Erhvervsstyrelsens udkast til produktmarkedsafgrænsning af marked 3, hvoraf det fremgår, at størstedelen af de aftaler om bredbånd, som antenneforeninger indgår, fungerer som rammeaftaler, som de enkelte kunder individuelt efterfølgende kan beslutte, om de vil gøre brug af eller ej.

Fastspeed mener, at antenneforeningernes aftaler i mange tilfælde forhindrer konkurrence på foreningsnettene bl.a. som følge af, at de rækker adskillige år frem og sikrer den vertikalt integrerede tjenesteudbyder afgørende indflydelse på, om andre udbydere kan få adgang til at tilbyde tjenester på nettene. Fastspeed anfører, at historisk set har meget få antenneforeninger skiftet leverandør af bredbånd.

Arbejdsgruppen er enig i, at antenneforeningernes aftaler om bredbånd oftest har karakter af rammeaftaler, som foreningens medlemmer individuelt kan gøre brug af. Dette vil blive præciseret i rapporten.

Af udkastet til rapporten fremgår det, at medlemmer i en forening i aftaleperioden ofte ikke vil kunne vælge en anden udbyder, men at dette ikke nødvendigvis er udtryk for en begrænsning af konkurrencen. Det skyldes, at konkurrencen i stedet finder sted i forbindelse med indgåelsen af aftalen, hvor enhver tjenesteudbyder kan byde på aftalen. Fastspeeds bemærkninger får ikke arbejdsgruppen til at ændre denne konklusion. Arbejdsgruppen anerkender dog, at det vil komme an på en konkret vurdering, om en aftalerelation mellem en antenneforening og en tjenesteudbyder kan være så integreret, at den i en konkret situation kan være begrænsende for foreningens muligheder for i praksis at skifte udbyder.

Arbejdsgruppens anbefalinger (kapitel 10)

Fastspeed er enig i, at en platform for åben adgang, som agerer som bindeled mellem ejere af infrastrukturer på den ene side og tjenesteudbydere på markedet på den anden side, vil kunne minimere byrden med at tilbyde engrosadgang. Ifølge Fastspeed løses "one-stop-shop"-opgaven på kabel-tv-net i dag af meget få selskaber, som reelt ikke er i konkurrence med hinanden. Dette skyldes, at opgaven er opnået som en del af en meget større aftalekompleks mellem en relativ lille netejer fx antenneforeninger (organiserede kunder) og en meget større vertikalt organiseret

udbyder fx TDC eller Stofa, der leverer og driver BSA på nettene. Det samme vil sandsynligvis ske på fiberområdet.

Fastspeed finder det derfor hensigtsmæssigt, at der også i lovudkastet og bemærkningerne hertil sikres grundlag for at pålægge "one-stop-shop"-udbyderen at levere standarder og funktioner, som efterspørges af de mindre netejere, således at disse bedre stilles i stand til at varetage egne interesser i forhold til de kommende udbydere på deres net. Ifølge Fastspeed efterspørger ejere af mindre kabel-tv-net i dag fx muligheden for selv at have indflydelse på, hvem der får adgang til deres net (selektiv åbning/kontrolleret adgang).

FDA er meget opmærksomme på, hvordan det kan lykkes på en håndterbar måde at skabe en situation, hvor de brugerejede antenneanlæg, som måtte ønske det, kan indgå i en form for struktureret "one-stop-shop"-løsning, som imødekommer de berettigede krav til kontrol med vilkårene for adgangen til nettene. FDA indgår gerne i en fortsat dialog med myndighederne herom.

Arbejdsgruppen noterer sig Fastspeeds bemærkninger og som det også anføres i rapporten ønsker arbejdsgruppen kan "one-stop-shop"-udbydere være fremmede for konkurrencen. På den baggrund ønsker arbejdsgruppen at understøtte udbredelsen af "one-stop-shop"-udbydere ved hjælp af et større fokus på standardisering.

Såfremt den enkelte "one-stop-shop"-udbyder kan betragtes som en udbyder eller ejer af elektroniske kommunikationsnet kan den pågældende udbyder blive omfattet af reguleringen i den foreslåede bestemmelse.

Bemærkninger til udkast til lovbestemmelse

Til stk. 1-2

TDC bemærker, at ejere af nye net kan forfølge en strategi om at indrette nettet, så det er meget omkostningstungt at give adgang og dermed forsøge at opstille tekniske hindringer for at undgå efterfølgende påbud om at give symmetrisk adgang. I den forbindelse foreslår TDC, at det i lovbemærkninger nævnes, at Erhvervsstyrelsen ved proportionalitetsafvejningen derfor ikke bør tillægge det vægt, at en ejer af et nyt net, der er etableret efter EECC's vedtagelse, har indrettet sig på en måde, der gør det omkostningstungt at give adgang til nettet.

I lighed med TDC anfører Telia, at det i rimelighedsvurderingen også bør indgå, at en netejer ikke skal kunne omgå en forpligtelse om at skulle give adgang ved at etablere eller indrette sit net eller organisere sig på en måde, hvor det ikke vil være praktisk muligt at give adgang. Her skal det undersøges, om det er muligt for

netejereren at give en anden adgang, fx en mere central eller virtuel adgang, som kan understøtte konkurrencen på markedet.

Arbejdsgruppen er enig med TDC og Telia i, at det ikke er hensigten med den foreslåede bestemmelse, at udbydere eller ejere af elektroniske kommunikationsnet kan indrette sig på en måde, der bevidst gør det omkostningsfuldt eller praktisk umuligt at give adgang og dermed med sigte på at undgå regulering.

Erhvervsstyrelsen skal i vurderingen af om en anmodning er rimelig tage hensyn til de faktiske omstændigheder, men også tage hensyn til om nettet er etableret på en effektiv måde, der giver mulighed for en reel adgang og konkurrence på det pågældende net. Investeringer, der er foretaget med det formål at begrænse eller besværliggøre adgangen til nettet, skal ikke betragtes som effektiv afholdte. Arbejdsgruppen vil afspejle dette i forslaget til lovbemærkninger.

Telia anfører, at netadgang bør gives det sted, hvor der er kommerciel basis for at etablere sig, hvilket for mange tjenesteudbydere vil være centralt i nettet. Det kan dog ikke udelukkes, at der også kan være behov for at give adgang lokalt i nettet.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for at udvide en forpligtelse til en større del af et elektronisk kommunikationsnet end fra slutbrugeren til det første koncentrations- eller fordelingspunkt. Udvidelsen vil dog kun kunne udstrækkes indtil det punkt tættest på slutbrugeren, som kan være vært for et tilstrækkeligt antal slutbrugerforbindelser til at være kommercielt rentabelt for adgangssøgende udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Hvor det punkt, som forpligtelsen vil kunne udvides til, befinder sig og hvor mange slutbrugerforbindelser, der vil skulle til for at gøre forpligtelsen kommercielt rentabel for en effektiv adgangssøgende udbyder, vil bero på en konkret vurdering. Vurderingen vil skulle foretages af Erhvervsstyrelsen på baggrund af den konkrete anmodning om netadgang.

Punktets fastlæggelse vil blandt andet bero på de geografiske forhold, befolkningstætheden og tilstedeværelsen af anden åben infrastruktur i området, der kan anvendes til fx transmission tilbage i nettet af den trafik, der opsamles fra de slutbrugere, som forpligtelsen omfatter.

Erhvervsstyrelsen skal i vurderingen nøje tage hensyn til BEREC's retningslinjer, som bl.a. skal fastsætte relevante kriterier for fastlæggelsen af, hvad der udgør det punkt efter det første koncentrations- eller fordelingspunkt, som kan være vært for tilstrækkeligt mange slutbrugerforbindelser til, at en effektiv udbyder kan overvinde de konstaterede betydelige hindringer for etablering af parallelle net.

For så vidt angår første koncentrations- eller fordelingspunkt bemærker Telia, at hvis der gives adgang lokalt i nettet, er det vigtigt, at tjenesteudbydere kan få transporteret deres trafik fra adgangspunktet til et mere centralt punkt i nettet, hvor trafikken opsamles. I modsat fald vil det for de fleste aktører, herunder Telia, ikke være muligt at anvende adgangen i praksis, idet nettet ud til det første fordelingspunkt også er omkostningstungt at replikere.

Når en adgangssøgende fremsætter en rimelig anmodning til Erhvervsstyrelsen, skal denne nærmere specificere, hvilken type adgang, der anmodes om, og hvor i nettet adgangen ønskes, fx lokalt eller centralt. Herefter er det op til Erhvervsstyrelsen at vurdere, om anmodningen er rimelig ud fra en afvejning af, hvorvidt adgangsreguleringens potentielt indgribende karakter i forhold til netejers fortsatte og yderligere investeringer vil stå i rimeligt forhold til at opnå et konkurrencedygtigt marked. Anmodningen vil desuden skulle vurderes ud fra et spørgsmål om, hvorvidt en parallel etablering af de pågældende/aktuelle netelementer er eller ikke er økonomisk rentabelt eller gennemførlig i praksis.

Erhvervsstyrelsen vil i den forbindelse kunne kræve tilpasninger af anmodningen for, at den kan anses for at være rimelig og dermed godkendes. I anmodningen vil den adgangssøgende kunne argumentere og/eller fremlægge dokumentation for den ønskede adgang.

Telia opfordrer til, at der gives yderligere vejledning om processen for anmodninger om adgang, herunder hvilke oplysninger en anmodning om netadgang skal indeholde for at være velbegrunderet. Telia bemærker i den forbindelse, at det er vigtigt at sikre, at bestemmelsen om symmetrisk adgang er anvendelig i praksis, og at det ikke bliver for besværligt eller byrdefuldt for selskaber at søge om adgang.

Arbejdsgruppen noterer sig Telias bemærkninger, men vurderer, at det er en konkret vurdering fra sag til sag. Herudover arbejder BEREC på retningslinjer for en ensartet anvendelse af reglerne. Erhvervsstyrelsen vil i sin administration af reglerne skulle tage nøje hensyn til disse.

Telia bemærker endvidere, at en netejer også må skulle tåle som en del af adgangsforsigtelsen at skulle tilpasse sit net, etablere grænseflader, it-systemer mv. eller afholde andre omkostninger i et rimeligt omfang for at kunne realisere adgangen.

Som det fremgår af rapporten og den foreslåede bestemmelse er det et krav for, at der kan gives adgang, at der er tale om rimelig anmodning. Anmodningen skal være velbegrunderet, og potentielle byrder forårsaget af reguleringen skal stå i rimeligt forhold til de konkurrencemæssige gevinster. I vurderingen skal Erhvervsstyrelsen bl.a. tage hensyn til, om en regulering af adgangen til nettet vil

indebære uforholdsmæssige/yderligere investeringer eller omkostninger for den, der skal give adgangen.

En anmodning om adgang til den fysiske infrastruktur synes ikke at kunne anses for rimelig, hvis det vil være praktisk umuligt for netejeren at tilbyde adgang. Anmodningen om adgang til den fysiske infrastruktur vil angiveligt også kræve, at der ikke er omstændigheder, der gør en sådan adgang uegnet.

DI Digital anfører, at det bør præciseres, at en rimelig anmodning kan foregå på en standardiseret måde med enkle og klare krav til dokumentation. Hvis en anmodning bliver mødt med spørgsmål og krav til yderligere præcisering på et for byrdefuldt niveau, bliver hele ordningen ubrugelig for alternative udbydere.

Fastspeed anfører, at det bør tilstræbes, at det ikke må være en omstændig proces at søge om adgang (tidsmæssigt og krævende i forhold til dokumentation) og uden en forudgående tidskrævende markedsanalyse fra myndighedernes side.

Erhvervsstyrelsens afgørelse om at regulere adgangen til nettet vil skulle ske på et objektivt, transparent og forholdsmæssigt grundlag. En anmodning skal derfor indeholde de oplysninger og den dokumentation, der er nødvendige for, at Erhvervsstyrelsen kan foretage en tilstrækkelig vurdering af anmodningen. Det er derfor op til Erhvervsstyrelsen at vurdere, om en anmodning er tilstrækkelig, eller om der er behov for yderligere oplysninger eller dokumentation.

Inden Erhvervsstyrelsen kan træffe afgørelse om at regulere adgangen til nettet, skal Erhvervsstyrelsen foretage en undersøgelse af det relevante marked, som indeholder en vurdering af muligheden for en parallel etablering af pågældende/aktuelle netelementer. Undersøgelsen skal ikke være så omfattende som Erhvervsstyrelsens nuværende markedsundersøgelser af udbydere med en stærk markedsposition, men derimod indeholde en tilstrækkelig økonomisk vurdering af markedsforholdene for at fastslå, om de kriterier, som er nødvendige for at pålægge forpligtelser, er opfyldt.

Erhvervsstyrelsens afgørelse vil være underlagt samme processuelle krav som en markedsafgørelse og vil således bl.a. skulle være genstand for offentlig høring og notificering til Kommissionen.

Ifølge DI Digital bør en anmodning, når den imødekommes, kunne anvendes af alle alternative udbydere på de givne vilkår. Det vil være i overensstemmelse med begrebet om ikke-diskrimination og vil samtidig være en hjælp for infrastrukturejeren, som vil blive mødt med færre anmodninger. Fastspeed anfører, at såfremt en rimelig anmodning om adgang til et net imødekommes, bør det samtidigt fastlægges, hvad der skal gælde for efterfølgende tilsvarende anmodninger om adgang fra andre udbydere.

Som det fremgår af den foreslåede bestemmelses stk. 5, kan Erhvervsstyrelsen bl.a. pålægge en udbyder eller ejer af elektroniske kommunikationsnet en forpligtelse om ikke-diskrimination ved imødekommelse af en rimelig anmodning om netadgang.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 5 indeholder en opregning af de forpligtelser, som Erhvervsstyrelsen kan anvende ved imødekommelse af en rimelig anmodning om netadgang. Dette kan bl.a. omfatte en forpligtelse om ikke-diskrimination, der vil svare til forpligtelsen om ikke-diskrimination i telelovens § 43. Det er dog Erhvervsstyrelsen, der i det konkrete tilfælde skal vurdere omfanget af forpligtelser.

Såfremt en udbyder eller ejer af elektroniske kommunikationsnet pålægges en forpligtelse om ikke-diskrimination vil det indebære, at en udbyder eller ejer af elektroniske kommunikationsnet fx ikke må tilbyde egne koncernforbundne selskaber eller afdelinger bedre vilkår end eksterne udbydere. Samtidig vil det indebære, at vilkårene og priserne for to eller flere udbydere, der anmoder om indgåelse af en aftale hos udbyderen, der er pålagt en forpligtelse om ikke-diskrimination, som udgangspunkt skal være tilsvarende, hvis forholdene er tilsvarende.

Til stk. 3-6

DI Digital anfører, at ved vurdering af om stk. 3 kan anvendes, bør der kunne lægges vægt på ikke alene for høje detailpriser – som det fremgår af lovbemærkningerne – men også generelt høje engrospriser. Ifølge DI Digital er det netop høje engrospriser, der har været hovedsymptomet for manglende konkurrence på markedet, idet engrospriserne i flere tilfælde har været betydeligt højere end i andre sammenlignelige net.

Arbejdsgruppen noterer sig DI Digital's bemærkninger.

Arbejdsgruppen er enig i, at høje engrospriser kan føre til manglende konkurrence på (engros)markedet. Høje engrospriser kan endvidere føre til høje detailpriser og dermed have en afledt negativ effekt på konkurrencen på det eller de underliggende detailmarkeder.

Arbejdsgruppen skal dog hertil bemærke, at reguleringen af telemarkedet har som formål at fremme et velfungerende marked til gavn for slutbrugerne. Målet for engrosreguleringen er således i sidste ende at sikre en effektiv konkurrence på detailmarkedet med øgede muligheder for valg af tjenesteudbyder eller lavere detailpriser til følge.

TDC anfører, at hvis adgangen til højhastighed skal forventes at få nogen nævneværdig betydning for konkurrencen og slutbrugerne, er det afgørende, at der anvendes standardiserede produkter og bestillingsprocedurer. Det bør derfor eksplicit fremgå af lovebemærkningerne, at Erhvervsstyrelsen som en del af en forpligtelse efter stk. 5, nr. 1, kan pålægge udbyderen eller netejeren at tilbyde produkter og bestillingsgrænseflader, der er identiske med tilsvarende, der udbydes af udbydere med SMP-status.

Arbejdsgruppen er enig i TDC's betragtninger om betydningen af standardiserede produkter og bestillingsprocedurer.

Arbejdsgruppen finder det dog ikke hensigtsmæssigt, at der nødvendigvis skal udarbejdes ét sæt standarder, der fx tager udgangspunkt i et bestemt selskabs standarder, men derimod, at de udarbejdede standarder favner så bredt som muligt. Dette vil medføre, at engroskunder ikke mødes med forskellige sæt standarder, hver gang der indgås aftale med en ny udbyder. Arbejdsgruppen ser gerne, at man i branchen har en opmærksomhed på at standardisere (under iagttagelse af den almindelige konkurrenceregulering), og arbejdsgruppen ønsker at skabe en bevidsthed og nogle incitamenter til en sådan udvikling.

TDC bemærker, at den foreslåede stk. 5 specificerer, hvilke forpligtelser, herunder vilkår og priser, der kan pålægges i forbindelse med en forpligtelse efter stk. 1 til netadgang til fysiske (passive) netelementer.

TDC bemærker endvidere, at der efter stk. 3 og 6 tillige kan pålægges forpligtelser til at give adgang til et punkt længere tilbage i nettet, samt give adgang til aktive eller virtuelle netelementer, hvis det vurderes at være berettiget. Dog gælder stk. 5 ikke for forpligtelser pålagt efter stk. 3 eller stk. 6. TDC vurderer, at det foreliggende forslag således ikke giver Erhvervsstyrelsen mulighed for at pålægge forpligtelser om adgang til tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester, transparens, ikke-diskrimination og prissætning i tilknytning til forpligtelser pålagt efter stk. 3 eller stk. 6.

TDC antager, at dette ikke har været hensigten, og foreslår derfor, at stk. 5 placeres efter stk. 6 og affattes således (ændringer er understreget):

"Stk. 6. En forpligtelse i henhold til stk. 1, 3 og 5 kan omfatte forpligtelser om..."

Arbejdsgruppen er enig i, at foreslåede formulering kan misforstås og arbejdsgruppen vil derfor foretage en justering af den foreslåede bestemmelses stk. 5 for at tage højde for TDC's bekymringer.

Telia bemærker, at de angivne adgangspunkter i figur 2 kun er illustrative for den fysiske adgang, hvor den adgangssøgende alene lejer adgang til den rå infrastruktur

for selv at bestykke infrastrukturen med aktivt udstyr. Adgangen er kendetegnet ved, at den adgangssøgende er tilstede lokalt i nettet, hvorfra denne bringer trafikken videre i eget net.

Den virtuelle adgang er kendetegnet ved, at den adgangssøgende gives adgang til et centralt punkt i nettet ("lokalcentral"), hvor netejeren har aktivt udstyr. Ved virtuel adgang aftager den adgangssøgende et mere forædlet bredbåndsprodukt. Illustrationerne i figur 2 er derfor ifølge Telia ikke repræsentative for den virtuelle adgang, som netop er kendetegnet ved, at adgangen gives længere tilbage i nettet.

Arbejdsgruppen er enig med Telia i, at illustrationerne i figur 2 som udgangspunkt kun er illustrative for fysiske adgang og ikke for den virtuelle adgang. Arbejdsgruppen vil præcisere dette i den endelige rapport.

DI Digital anfører, at netadgangen bør tilbydes det sted, hvor det giver en reel kommerciel mening. Det er i de fleste tilfælde på centralen ikke mindst for BSA-produkter, som må betragtes som masseproduktet på dette marked. Man kan dog godt forestille sig, at der i nogle situationer bør gives netadgang længere fremme i nettet fx i antenneforeninger mv. Men adgang til centralen er afgørende i de fleste tilfælde. Dette er som regel også en fordel for infrastrukturejer, idet det i hovedreglen er lettere at give adgang her frem for flere steder lokalt i nettet.

Telia anfører, at det mere centrale punkt vil skulle fastlægges med udgangspunkt i den enkelte netejers net. Det er i den forbindelse vigtigt, at der gives adgang til et punkt i nettet, hvor der i praksis er økonomisk basis for etablere sig i under hensyntagen til konkurrencen, herunder prissætningen, på detailmarkedet.

Det er Telias opfattelse, at det første punkt, hvor virtuel adgang vil være kommercielt rentabelt, er det punkt i nettet, hvor minimum 10.000 husstande er tilsluttet (homes connected). Hvis der kigges på TDC's DSL-net, svarer det til POI2. For mindre net, hvor det naturlige POI2 ikke har minimum 10.000 husstande tilsluttet, vil der skulle gives adgang til det, der svarer til et POI3 (central opsamling). I disse tilfælde vil adgangen skulle gives til samme pris som POI2, således at tjenesteudbyderen ikke stilles ringere som følge af, at der ikke kan gives adgang på POI2.

Telia bemærker, at det kan være mere omkostningseffektivt for en netejer at tilbyde transport i stedet for at skulle tilbyde flere lokale tilslutningspunkter.

Arbejdsgruppens skal henvise til, at det af bemærkningerne til stk. 3 fremgår, at Erhvervsstyrelsens mulighed for at udvide en forpligtelse begrænses således, at udvidelsen kun kan udstrækkes indtil det punkt tættest på slutbrugeren, som kan være vært for et tilstrækkeligt antal slutbrugerforbindelser til at være kommercielt

rentabelt for adgangssøgende udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Hvor det punkt, som forpligtelsen vil kunne udvides til, befinder sig og hvor mange slutbrugerforbindelser, der vil skulle til for at gøre forpligtelsen kommercielt rentabel for en effektiv adgangssøgende udbyder, vil bero på en konkret vurdering, der skal foretages af Erhvervsstyrelsen på baggrund af den konkrete anmodning om netadgang. Begrebet effektiv adgangssøgende udbyder vil f.eks. dække over en udbyder, der træffer effektive økonomiske beslutninger. Begrebet vil blive yderligere specificeret gennem praksis hos Europa-Kommissionen og tilsynsmyndigheder på tværs af EU.

Punktets fastlæggelse vil blandt andet bero på de geografiske forhold, befolkningstætheden og tilstedeværelsen af anden åben infrastruktur i området, der kan anvendes til fx transmission tilbage i nettet af den trafik, der opsamles fra de slutbrugere forpligtelsen omfatter.

BEREC har i henhold til EECC artikel 61, stk. 3, fået til opgave at fastsætte nærmere kriterier for fastlæggelsen af, hvad der udgør det punkt efter det første koncentrations- eller fordelingspunkt, som kan være vært for tilstrækkeligt mange slutbrugerforbindelser til, at en effektiv udbyder kan overvinde de betydelige hindringer for etablering af parallelle net, der er konstateret. Erhvervsstyrelsen skal nøje inddrage disse retningslinjer i fastlæggelsen.

Til stk. 7

Dansk Energi finder det vigtigt, at forpligtelsen om netadgang til et nærmere bestemt net ikke kan bringes i anvendelse, hvis netejeren tilbyder en kommerciel adgang til nettet på fair, ikke-diskriminerende og rimelige vilkår og betingelser, da udgangspunktet altid bør være at fremme kommercielle aftaler frem for regulering.

Telia anfører, at de tilbudte engrospriser i forbindelse med adgang på kommercielle vilkår er essentielle for, om en adgang kan realiseres i praksis. For at adgangen vil være reel, skal priserne være fair og rimelige med mulighed for, at tjenesteudbyderen kan opnå en rimelig konkurrencemargin, således at denne kan udbyde produkter og tjenester i lige og fair konkurrence med netejeren.

Arbejdsgruppen er enig i, at kommercielle aftaler kan bidrage til at sikre konkurrencen og dermed indebære, at der ikke er behov for regulering af adgangen til nettet. Det er også på den baggrund, at arbejdsgruppen anbefaler, at der i lovbestemmelsens stk. 8 opstilles en række kriterier, som Erhvervsstyrelsen skal vurdere, når styrelsen skal fastlægge omfanget af forpligtelser efter stk. 1 eller stk. 3, eller om undtagelsen fra forpligtelser efter stk. 7 skal finde anvendelse.

Erhvervsstyrelsen vil således nøje skulle vurdere, om det kommercielle tilbud indeholder fair og rimelige vilkår, herunder priser for netadgang til det relevante net.

Erhvervsstyrelsen vil endvidere nøje skulle vurdere, om prissætningen af de tilbudte produkter medvirker til at sikre en reel konkurrence, herunder dels om prissætningen er rimelig set i forhold til markedet, og dels om der er rum for en reel prisdifferentiering.

Telia og DI Digital finder det endvidere vigtigt, at netjerens tilsagn om adgang er tilstrækkelig detaljeret, herunder med hensyn til tidsplanen og rammerne for tilsagnetens gennemførelse og deres varighed for at give den nationale tilsynsmyndighed mulighed for at foretage sin vurdering. Telia og DI Digital bemærker endvidere, at der også skal være en fast proces for tilsynet.

Arbejdsgruppen noterer sig Telia og DI Digital's bemærkninger, og skal i den forbindelse påpege, at Erhvervsstyrelsen vil skulle inddrage forhold som fx tilsagnet's detaljeringsgrad, tidsplan for og varighed af tilsagnet mv. i vurderingen af, om undtagelsen finder anvendelse.

Det er Telias opfattelse, at de nævnte kriterier i § 35 a, stk. 7, nr. 1 samt § 35 a, stk. 8, nr. 3-7, alle skal være opfyldt for, at en netejer kan undtages fra symmetrisk adgangsregulering som følge af en kommerciel adgang. At dette er et vigtigt kriterium bør ikke kun fremgå af rapporten, men fremgå direkte af lovbemærkningerne.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 8 opstiller en række kriterier, som Erhvervsstyrelsen skal vurdere, når styrelsen skal fastlægge omfanget af forpligtelser efter stk. 1 eller stk. 3, eller om undtagelsen fra forpligtelser efter stk. 7 skal finde anvendelse.

Der er tale om kriterier, der i den konkrete situation kan trække i hver sin retning og betydningen vil kunne ændre sig over tid på baggrund af telemarkedets udvikling. Det er derfor af afgørende betydning, at Erhvervsstyrelsen, ud over de øvrige analyser, der skal gennemføres, også tager nøje hensyn til disse kriterier, når der overvejes netadgangsforpligtelser efter nærværende bestemmelse.

Således vil alle kriterier ikke skulle være opfyldt for at kunne undtages fra symmetrisk adgangsregulering, men vil skulle vurderes og inddrages i Erhvervsstyrelsens samlede vurdering af forholdsmæssigheden ved eventuelt at undtage en udbyder eller ejer af et elektronisk kommunikationsnet fra symmetrisk adgangsregulering.

Til stk. 8

TDC anfører, at det ikke kan være afgørende for Erhvervsstyrelsens proportionalitetsafvejning, at der alternativt tilbydes både passiv og aktiv netadgang, idet et passivt produkt kan indrettes, så det i det væsentlige kan opfylde de behov en adgangssøgende udbyder vil kunne opnå med et aktivt produkt.

TDC foreslår derfor, at bestemmelsen i stk. 8, nr. 6, i stedet affattes således:

6) tilbyder adgang til alternative adgangsprodukter, herunder passiv eller aktiv netadgang, netadgang til anlægsarbejder, eller”

Arbejdsgruppen noterer sig TDC's bemærkninger, og vil tilrette den foreslåede lovbestemmelses stk. 8, nr. 6, i henhold til TDC's forslag.